

РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Ковтун В. Д.,
здобувач вищої освіти факультету менеджменту,
Миколаївський національний аграрний університет
Науковий керівник – Олійник Т. Г.,
кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємств,
Миколаївський національний аграрний університет

Постановка проблеми. Нераціональне використання земельних ресурсів, надмірне використання хімічних добрив і пестицидів, деградація ґрунтів та водних ресурсів є критичними проблемами, що ускладнюють довгострокову стабільність аграрного виробництва. Багато регіонів України стикаються з проблемами зниження продуктивності сільськогосподарських земель, що негативно впливає на економічний розвиток та продовольчу безпеку. Крім того, кліматичні зміни створюють додаткові загрози для сільськогосподарського виробництва, особливо в регіонах, що відчувають дефіцит вологи або підвищення температур. Водночас сталий розвиток вимагає не лише збереження екологічного балансу, але й забезпечення економічної рентабельності аграрних підприємств і соціального розвитку сільських територій. Це особливо важливо в умовах глобалізації, коли регіональні ринки аграрної продукції стають інтегрованими у світову економіку і стикаються з підвищеною конкуренцією.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У науковій літературі приділяється значна увага питанням сталого розвитку аграрного сектору. Роботи таких авторів, як О.І. Амосов, І.В. Оніщенко, І.В. Сковорода, зосереджені на вивченні впливу кліматичних змін на сільське господарство, підвищення ефективності використання ресурсів, а також на інноваційних підходах до ведення сільського господарства. Однак залишається недостатньо дослідженим питання регіональної специфіки сталого розвитку, що вимагає додаткової уваги з боку науковців і практиків.

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є визначення регіональних аспектів сталого розвитку аграрного сектору економіки України та

розробка рекомендацій щодо впровадження ефективних моделей аграрного виробництва з урахуванням природно-кліматичних та економічних умов окремих регіонів. Завданнями дослідження є: аналіз регіональних відмінностей в аграрному секторі України; вивчення впливу кліматичних змін на сільськогосподарське виробництво у різних регіонах; розробка рекомендацій щодо адаптації сільськогосподарських підприємств до умов сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Сталий розвиток аграрного сектору потребує комплексного підходу, який враховує як екологічні, так і економічні аспекти. Умовно можна виділити три основні регіональні зони України, що потребують різного підходу до реалізації стратегій сталого розвитку: степова зона, лісостепова зона та зона Полісся.

Так, степова зона характеризується посушливим кліматом, високою температурою влітку та обмеженими водними ресурсами. Основними викликами для сталого розвитку аграрного сектору тут є зниження продуктивності ґрунтів через ерозію та деградацію, дефіцит вологи та висока залежність від погодних умов. У цьому контексті актуальними є технології збереження ґрунтів, зрошувальні системи, а також впровадження більш стійких до посухи культур. Зокрема, варто розвивати інноваційні системи управління водними ресурсами, такі як крапельне зрошення, яке дозволяє мінімізувати втрати води та підвищити ефективність її використання.

У степових регіонах також важливо розвивати агролісомеліорацію - створення захисних лісових смуг для зменшення ерозії ґрунту та збереження вологи.

Щодо лісостепової зони, то цей регіон має кращі умови для ведення сільського господарства, однак тут також виникають проблеми, пов'язані з ерозією ґрунтів та забрудненням водних ресурсів через надмірне використання агрохімікатів. Важливими заходами для сталого розвитку цієї зони є впровадження технологій органічного землеробства, біологічного захисту рослин та більш раціонального використання добрив. В даній зоні слід зосередитися на оптимізації сівозміни та мінімізації використання пестицидів.

Наприклад, застосування методів органічного землеробства допоможе зменшити негативний вплив хімічних засобів на ґрунти та водні ресурси, а також сприятиме підвищенню родючості землі.

Поліська зона характеризується підвищеною вологістю та низькою родючістю ґрунтів. Основною проблемою є надлишок води та низька продуктивність земель, що обмежує розвиток аграрного сектору. У цій зоні необхідно зосередитися на розробці систем меліорації, спрямованих на осушення надмірно зволжених територій, та на вирощуванні культур, адаптованих до таких умов. Для ефективного управління аграрними ресурсами на Поліссі доцільно впроваджувати стійкі до заболочення культури, такі як певні види зернових та бобових, а також застосовувати технології точного землеробства, які дозволяють оптимізувати процеси обробки ґрунтів та використання добрив.

Висновки. Регіональні аспекти сталого розвитку аграрного сектору економіки України є ключовим елементом у розробці стратегій, що дозволяють забезпечити екологічну рівновагу, економічну стабільність та соціальний розвиток у різних регіонах країни. Врахування природно-кліматичних, економічних та соціальних особливостей кожного регіону є основою для створення ефективних моделей сталого аграрного виробництва, що сприятиме збереженню ресурсів і підвищенню продуктивності аграрного сектору в довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел

1. Амосов О.І. Сталый розвиток аграрного сектору: виклики та можливості. – К.: Аграрна наука, 2020.
2. Онiщенко І.В. Регіональні особливості розвитку сільського господарства в Україні. – Х.: Економіст, 2019.
3. Сковорода І.В. Інноваційні підходи до аграрного виробництва: шляхи підвищення ефективності. – Л.: Аграрна економіка, 2021.